УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

20. новембар 2017. године

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. *Датум и орган који је именовао комисију*:

Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду 16. октобра 2017. године Одлуком **бр. 2398/1** образовало је Комисију за одобрење теме за израду докторске дисертације коју је мр Јелена Симуновић Полуга пријавила под насловом „Превод као мјесто језичког контакта и језичке промјене на примјеру превода књига из области популарне психологије“.

2. *Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:*

1. Ментор: др Марко Чудић, ванредни професор, мађарска књижевност, теорија и техника превођења, 2017, Филолошки факултет Универзитета у Београду

2. др Јелена Филиповић, редовни професор, шпански језик, социолингвистика, 2010, Филолошки факултет Универзитета у Београду

3. др Оливера Дурбаба, редовни професор, немачки језик, глотодидактика, 2016, Филолошки факултет Универзитета у Београду

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Јелена Симуновић Полуга рођена је у Никшићу 27.04.1985. године. Основну школу и гимназију завршила је у родном граду. Основне студије завршила је 2008. године у САД, на универзитету Toccoa Falls College у граду Токоа, држава Џорџија, и тиме стекла титулу Бачелор енглеског језика (Bachelor of Arts). Магистарске студије – смер превођење, завршила је 2012. године на Институту за стране језике Универзитета Црне Горе у Подгорици, успешном одбраном

магистарског рада под насловом „Преводни еквиваленти у области пословне комуникације“. Посебна вредност њеног магистарског рада јесте не само изврсно и доследно теоријско образлагање практичних преводилачких резултата, већ и самостални допринос у стварању прилично значајног корпуса у нашем језику (нашим језицима) до тада недовољно одомаћене лексике у домену пословне комуникације.

Колегиница Јелена Симуновић Полуга од 2008. године запослена је на Факултету за стране језике Универзитета Медитеран у Подгорици, од 2012. године у звању вишег истраживача, односно сарадника с магистратуром – докторанда. 2011. године уписала је докторске академске студије на Филолошком факултету Универзитета у Београду – модул Наука о језику.

Главне области њеног интересовања су критичка социолингвистика и транслатологија, са посебним освртом на анализу и критичку елаборацију преводних еквивалената у различитим језичким регистрима. Колегиница Симуновић Полуга објавила је неколико запажених радова из својих области истраживања у релевантним научним часописима и зборницима радова, а учествовала је и на конференцијама у Црној Гори, Србији и региону.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

1. Симуновић Полуга, Јелена (2013) „Преводни еквиваленти у области пословне комуникације – анализа превода и примјена теорија превођења“. У *Примењена лингвистика/Linguistique appliquée* (14), Београд – Нови Сад: Друштво за примењену лингвистику Србије, стр. 115–126.
2. Simunović Poluga, Jelena (2013) "Culturally marked lexis – translation as a mode of colonization", У *Савремена проучавања језика и књижевности* (зборник радова са В научног скупа младих филолога Србије), година В, књига 1, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу (ФИЛУМ), стр. 183–191.
3. Симуновић Полуга, Јелена (2015) "Presence of Culturally Marked Lexis and its Role in Translated Text – Examples from a Serbian Translation of Shakespeare's Hamlet". У *FOLIA LINGUISTICA ET LITTERARIA: Часопис за науку о језику и књижевност*, Никшић: Филозофски факултет Никшић, стр. 49–58.
4. Симуновић Полуга, Јелена (2015) „Језичке промјене под утицајем превода и идеологије популарних психолошких књига – језичка слобода или колонизација“. У *Наука и слобода. Филолошке науке* (зборник радова са научног скупа Пале, 6–8. јуни 2014), књига 9, том 1/1, Пале: Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет Пале, стр. 395–409.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, Комисија сматра да кандидаткиња Јелена Симуновић Полуга у потпуности испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА
НАПОМЕНА:

За ментора је предложен др Марко Чудић, ванредни професор Филолошког факултета у Београду, Катедра за хунгарологију.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

1. Чудић, Марко, *Данило Киш и модерна мађарска поезија* (монографија, 328. стр). Плато, Београд, 2007.
2. Чудић, Марко, „Прилог изучавању мађарско-српских језичких интерференција на северу Војводине“. *Филолошки преглед,* Београд, год. XXXI, бр. 2, 2003, стр. 87–102.
3. Čudić, Marko, “On the Translation of Kertész' *Sorstalanság* (*Fatelessness*) into Serbian”. In: Louise O. Vasvári and Steven Tötösy de Zepetnek (ed.). *Comparative Central European Holocaust Studies.* Purdue University Press, West Lafayette, Indiana, 2009, pp. 97–109.
4. Чудић, Марко, „Ласло Краснахоркаи по први пут на српском језику: тешкоће увођења дела у други језички и културни контекст“. У Александра Вранеш, Љиљана Марковић (ур.), *Културе у дијалогу. Књижевност и мултикултуралност. Књига 2.* Уредници Александра Вранеш и Љиљана Марковић. Универзитет у Београду, Филолошки факултет, Београд, 2013, стр. 133–146.
5. Чудић, Марко, „Данашњи положај теорије и технике (књижевног) превођења као посебног предмета на Катедри за хунгарологију“. У Александра Вранеш, Љиљана Марковић (ур.), *Хуманизам: култура или илузија. Књига 2.* Универзитет у Београду, Филолошки факултет, 2015, стр. 367–379.

Комисија сматра да др Марко Чудић, ванредни професор, испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област теорија превођења – транслатологија.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

6. *формулације назива тезе (наслова)*

Комисија закључује да је назив тезе „Превод као мјесто језичког контакта и језичке промјене на примјеру превода књига из области популарне психологије“ прикладан и да адекватно репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. *предмета (проблема) истраживања*

Предмет истраживања

У образложењу предмета свог истраживања, колегиница Симуновић Полуга полази од тезе да у данашње време није тешко уочити разне промене које језик трпи под утицајем глобализације и све шире употребе енглеског језика, што у великој мери утиче и на језик превода. Наиме, енглески језик продире кроз популарну културу, музику и књижевност, тј. кроз преводе романа – бестселера, а нарочито кроз преводе књига из области популарне психологије. Многи лингвисти, закључује колегиница Симуновић Полуга, истичу последице оваквог утицаја (Кристал 2010, код нас Прћић 2000), међутим узроци и разлози појава које настају као последица овог утицаја нису досад подробно истражени. Овим питањем се у првом реду свега бави лингвистичка контактологија, а уколико посматрамо превод као место контакта, онда се овим проблемом бави и традукологија.

Оваква ситуација у свету, кроз употребу енглеског језика и превођењем са њега, доводи до интересантних контактолошких појава које није увек једноставно испратити и описати, сматра колегиница Симуновић Полуга. Стога, њено истраживање имаће за свој предмет превод као место контакта два језика, два лексичка и синтаксичка система, али и две културе и идеологије. Овакве лексичке и језичке појаве често су описиване у оквиру лингвистичке контактологије, чији су пионири Хауген (1988) и Вајнрајх (1953) (код нас Филиповић 1986, Ајдуковић 2003).

Истраживања језичких контаката Филиповић (1986: 26) посматра „са становишта језичког понашања припадника друштвених група“. Међутим, често су се ове студије концентрисале на разне аспекте језичког позајмљивања и адаптацију позајмљеница на различитим нивоима, док су културолошки, социолингвистички и други услови који доводе до контаката остали неистражени (Ајдуковић 2012). Будући да колегиница Симуновић Полуга сматра да у језичко понашање спада и писмено изражавање, она ће се у овој студији бавити текстом (преводом) као местом контакта, које такође у оквирима контактологије помињу Томасон (2010: 32) као и Апел и Мујскен (2005: 6). Међутим, циљеви оваквих истраживања су били да се открију механизми и резултати језичког контакта, док су разлози за овакву контактнолингвистичку и социолингвистичку

ситуацију на нашим просторима остали непознати, наглашава колегиница Симуновић Полуга.

С друге стране, она примећује да постоје покушаји да се успостави универзална теорија језичког контакта (Томасон и Кауфман 1988). Док се други аутори баве лингвистичким ограничењима контактологије, Томасон и Кауфман истичу утицај друштвених фактора. Иако се баве историјском лингвистиком, ови аутори стављају акценат на социолингвистичке утицаје, нарочито када су у питању језичке промене узроковане контактом (*contact-induced language change*). Кроз новија истраживања сусрећемо се са појмом *translation-induced language change* (Бечер ет. ал. 2009, Кранич ет. ал. 2011), па се планирано истраживање колегинице Симуновић Полуга може схватити као проналажење могућих језичких промена насталих под утицајем превода, не занемарујући друштвене и идеолошке утицаје. Наиме, теорија превођења, чијим се постулатима воде преводиоци током превођења, такође може дати свој допринос у истраживању ове теме. Традуколошки аспекти овога рада важни су у смислу откривања и унапређивања преводилачких ставова и пракси, али и откривања језичких идеологија. Како ова тема може подразумевати широк спектар идеја и истраживања у оквиру различитих дисциплина и на разним нивоима језика, у овом случају, колегиница Симуновић Полуга концентрисаће се на микроконтактолошко истраживање регистра књига популарне психологије, тј. стварање нових образаца и модела писменог изражавања у контакту енглеског и српског у оквиру овог регистра.

Рад ће се заснивати на синхроном истраживању појединих контактолошких појава и лингвистичких и социолингвистичких фактора који утичу на њих, а које сигнализирају могуће промене у српском језику и наметање англофоних норми. Тежиште овог истраживања биће примери интерференције али и језичких промена, имајући у виду дефиницију коју Јелена Филиповић даје у оквирима критичке социолингвистике:

> „Свака језичка промена почиње као једна од бројних варијација у језику (индивидуална или групна), али само неке од њих се устале захваљујући интерним потребама језичког система или одређеним социјалним условима (ставовима,

идеологијама и сл.) говорне заједнице“ (2009: 25).

Најчешћи примери оваквих промена, које ће се можда усталити у језику, односе се на честу и неоправдану употребу инфинитива, употребу пасива, примере номинализације исказа као и декомпоновање предиката. Неке од њих, као део појединачних функционалних стилова, наводи Радовановић (1979) у свом уводу у социолингвистику и сматра их делом супстандарда, а на докторанткињи је да истражи да ли се та ситуација променила до данас. Као утицаје због којих долази до оваквих појава, остали истраживачи помињу популарност и престиж који има енглески језик (Томасон и Кауфман 1988), а колегиница Симуновић Полуга ће у свом докторату настојати да открије да ли су управо ови или неки други утицаји довели до стварања нових језичких образаца у српском језику.

Према томе, на основу корпуса компаративне анализе текста, тј. превода, и прикупљених лингвистичких и социолингвистичких података, докторанткиња ће анализирати контактолошке појаве и увидети колико оваквих промена настаје у датој контактној ситуацији, као и утврдити могући степен њиховог манифестовања у језику данас.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања подобан својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у области дисертације.

3. *Библиографија прелиминарних истраживања*

Кандидаткиња мр Јелена Симуновић Полуга приложила је прелиминарну библиографију од 77 библиографских јединица релевантних за истраживање. Овде наводимо јединице које је кандидаткиња навела као најзначајније за истраживање:

ПРЕЛИМИНАРНА БИБЛИОГРАФИЈА

1. Ајдуковић, Ј. (2004). *Увод у лексичку контактологију: теорија адаптације русизама*,

Београд.

2. Ајдуковић, J. (2012). *Радови из лингвистичке контактологије*, Београд: Фото Футура.

3. Appel, R. and P. Muysken. (2005). *Language Contact and Bilingualism*. Amsterdam: Amsterdam University Press.

4. Baker, M. (1992). *In Other Words, A Coursebook on Translation*, London and New York, Routledge.

5. Becher V. et. al. (2009). Convergence and divergence of communicative norms through language contact in translation. U: *Convergence and divergence of communicative norms through language contact in translation* (K. Braunmüller and J. House eds.). Hamburg: John Benjamins, 125 - 152.

6. Bratanić, M. (1991). *Rječnik i kultura.* Zagreb: Filozofski fakultet, Odsjek za opću lingvistiku i orjentalne studije,.

7. Butler, C.S. (2009). Criteria of adequacy in functional linguistics, *Folia Linguistica*, 43 (1):1-66.

8. Bugarski, R. (1995). *Uvod u opštu lingvistiku*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.

9. Bugarski, R. (1996). *Lingvistika u primeni*. Beograd: Čigoja štampa.

10. Bugarski, R. (2005). *Jezik i kultura*. Beograd: Biblioteka XX vek.

11. Bugarski, R. (2006). Kultura i jezik. *Susret kultura*, zbornik radova. Novi Sad: Filozofski fakultet: 31 –37.

12. Bujas, Ž. (1999). *Veliki englesko-hrvatski rečnik*, Zagreb: Nakladni zavod Globus.

13. Connor, U. (2004). Intercultural rhetoric research: beyond texts. U: *Journal of English for academic purposes* (October 2004) 3 (4): 291-304.

14. Crystal, D. (2003). *English as a Global Language*. 2nd edition. Cambridge University Press.

15. Čolović, I. (ur.) (1981). *Teorija i poetika prevođenja*, Beograd: Prosveta~~,~~.

16. Čudić, M. (2003). *Prilog izučavanju mađarsko-srpskoj jezičkih interferencija u severnoj Vojvodini*, Filološki pregled XXX 2003 2, str. 187-205.

17. Дурбаба, О. (2011). *Билингвизам: предуслови, класификација и појавни облици, У:* Српски језик XVI, Београд 2011, стр. 589- 600.

18. Ђорић-Француски, Б. (2009). Површинско превођење као један од начина хибридизације српског и одмаћивање англосрпског језика, *у*: (В. Половина ур.), *Анали Филолошког факултета* Београд: Филолошки факултет, књига 22, 261-

276.

19. Eko, U. (2006). *Otprilike isto: iskustva prevođenja*. Zagreb: Algoritam.

20. Filipović-Savić, J. (1998). *Novi pristup analizi preključivanja kodova*. Zbornik za filologiju i lingvistiku Matice srpske, *XLI/1: 135-145.*

21. Filipović-Savić, J. (1999). *Varijacije unutar padežnih sistema u različitim tipovima srpskih varijeteta: U prilog jednstvenoj teoriji jezičkih promena scindeks.nb.rs/article.aspx? artid=0352...*, прегледано 10.02.2015.

22. Filipović, J. (2009). *Moć reči: Ogledi iz kritičke sociolingvistike*, Beograd: Zadužbina Andrejević Filipović, R. (1984-1985). *Odnos posrednog i neposrednog posuđivanja u teoriji kontaktne lingvistike. Zbornik Matice srpske za filologiju i lingvistiku*, XXVII-XXVIII, 861-867

23. Filipović, R. (1986). *Teorija jezika u kontaktu : uvod ulingvistiku jezičnih dodira*, Zagreb: Jugoslovenska akademija znanosti i umjetnosti : Školska knjiga.

24. Haugen, E. (1988). *The Influence of English: A Transatlantic Perspective*. In: Folia Linguistica.

25. House, J. (1997). *Translation quality assessment: a model revisited*,Tübingen, Gunter Narr Verlag.

26. House, J. (2003). English as a Lingua Franca: A Threat to Multilingualism. Journal of Sociolinguistics 7(4): 556–578.

27. House, J. (2006). Covert Translation, Language Contact, Variation and Change. In SYNAPS 19 (I. Simonns ed.), Bergen: NHH, 25-47.

28. Hilpert, M. (2008). *Germanic Future Constructions : A Usage-based Approach to Language Change in Constructional approaches to language*, John Benjamins Publishing Co. 7: 1573-1594.

29. Хлебец, Б. (2009). Преводилачке технике и поступци (енглески језик), Београд: EBG д.о.о.

30. Ignjačević, A. (2007). 'Culture/Register Specific' problemi u prevođenju stručnog teksta" *Proceedings of international conference Languages and Cultures in Contact organized by Institute of Foereign Languages, University of Montenegro, September 2007*. eds. I. Lakić i N. Kostić. Podgorica: Lider,. 267-273.

31. Ivić, P, Klajn, I, Pešikan, M, Brborić, B. (2001). *Srpski jezički priručnik*, Beograd,.

32. Ivir, V. (1985). *Teorija i tehnika prevođenja*, Novi Sad: Zavod za izdavanje udžbenika.

33. Jakobson, R. (2000). On Linguistic Aspects of Translation. *The Translation Studies Reader*. London: Routledge,. 138-43.

34. Joseph, B.D. (2010). The Languages and Their Convergent Character: Introducing the "Sprachbund" In *The Handbook of Language Contact* (Hickey R. ed.). Wiley-Blackwell.

35. Jovanović, A. (2015). *Osnovi teorije prevođenja.* Beograd: Factum izdavaštvo.

36. Clyne, M. (2003). Dynamics of language contact: English and immigrant languages. 37. Cambridge, New York : Cambridge University Press.

37. Kovačević, M. (1999). *U odbranu jezika srpskoga – i dalje : sa Slovom o srpskom jeziku*, drugo dopunjeno izd. , Beograd : Trebnik, (Beograd : Čigoja štampa).

38. Kovecses, Z. (2000). *Metaphor and Emotion: Language, Culture, and Body in Human Feeling*. Cambridge University Press.

39. Kranich, S. et. al.(2011). A tenative typology of translation-induced language change. Hambung: John Benjamins. in S. Kranich, V., Becher, S. Höder, & J. House (Eds.), Multilingual Discourse Production. Diachronic and Synchronic Perspectives (pp. 9-44). Amsterdam and Philadelphia: John Benjamins.

40. Kristal, D. (1987). Kembrička enciklopedija jezika, Nolit, Beograd.

41. Kristal, D. (2003). *Smrt jezika*, Beograd: Biblioteka XX vek : Beograd.

42. Labov, W. (2012). *Dialect Diversity in America: The Politics of Language Change*. Charlottesville, Virginia: University of Virginia Press.

43. Marojević, R. (1989). *Lingvistika i poetika prevođenja*. Beograd: Naučna knjiga.

44. Matras, Y. (2009). *Language Contact*. Cambridge: Cambridge University Press.

45. Meyerhoff, M. (2006). *Introducing sociolinguistics*, London and New York: Routledge.

46. Millan-Varela, C. (2010). 'Minor' Needs or The Ambiguous Power of Translation. *Minority Languages in Europe: Frameworks, Status, Proscpects*. (Eds. G. Hogan-Burn and S. Wolff), London: Paglgrave McMillan,: 155-173.

47. Mršević Radović, D. (1987). *Frazeološke glagolsko-imeničke sintagme u savremenom srpskohrvatskom jeziku*, Beograd: Filološki fakultet beogradskog univerziteta.

48. Munday, J. (2005). *Introducing Translation – Theories and Applications*, New York: Routledge.

49. Munday, J. (2012). Evaluation in Translation: critical points of translator decision-making, London and New York, Routledge.

50. Newmark, P. (1991). *About Translation*, Clevedon: Cromwell Press Ltd.

51. Newmark, P. (1988). *A Textbook of Translation*, Hertfordshire: Prentice Hall International (UK) Ltd.

52. Nida, E. (1964). *Toward a Science of Translating,* Leiden, Brill.

53. Nida, E. & Taber, C. (1969). *The Theory and Practice of Translation*. Leiden: Brill.

54. Olk, H. (2003). Cultural knowledge in translation. In *ELT Journal* (April 2003) 57 (2): 167-174.

55. Pralas, J. (2007). Culture-specific items in translation studies. In *Proceedings of international conference Languages and Cultures in Contact organized by Institute of Foereign Languages, University of Montenegro, September 2007*. (eds. I. Lakić i N. Kostić). Podgorica: Lider, 350-360.

56. Prćić, T. (1997). *Semantika i pragmatika reči*, Sremski Karlovci i Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.

57. Prćić, T. (2005). *Engleski u srpskom*, Novi Sad: Zmaj.

58. Prćić, T. (2000). O sindromu milenijumske bube i jeziku Anglosrpskom, Novi Sad: Južnoslovneski filolog LVI.

59. Radovanović, M. (1979). *Sociolingvistika,* Beograd: Beogradski izdavačko-grafički zavod.

60. Rajić, Lj. (prir.) (1981). *Teorija i poetika prevođenja* (zbornik radova), Beograd: XX vek.

61. Samardžić, M. (2009). Translation Universals and Text Typology. (eds M. Knežević and A. Nikčević Batrićević.), *Reconsidering Conventions: Essays on Language and Literature*, Nikšić: Faculty of Philosophy, 122-131.

62. Saur, P.S. (2010). Purism Versus Corruption and Other Linguistic Battles, In *Vocabula Review*, 12: 1-10.

63. Savić, J. (1995). Structural Convergence and Language Change: Evidence from Serbian/English Code-Switching, *Language in Society*, Cambridge University Press, 24(4): 475-492.

64. Sibinović, M. (1990). *Tehnika prevođenja*. *Opšti deo*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva: Beograd.

65. Sibinović, M. (1979). *Uvod u istoriju i teoriju prevođenja*. Beograd: Privredna štampa.

66. Thomason, S.G. (2001). Language Contact. Edinburgh: Edingburgh University Press.
67. Thomason S.G. and T. Kaufman. (1988). *Language Contact, Creolization, and Genetic Linguistics*. University of California Press.
68. Trask, R. L. (2005). *Temeljni lingvistički pojmovi*. Zagreb: Školska knjiga.
69. Trudgill, P. (2000). *Sociolinguistics. An introduction to language and society.* Penguin books.
70. Tucker, R.G. (2003). Language contact and change: Summary observations, In *Annual Review of Applied Linguistics,* Cambridge University Press, 23: 243-249.
71. Tymoczko, M. (2006).Translation: Ethics, Ideology, Action, In *Massachusetts Review*, 47:442-461.
72. Van Dijk, T.A. (2001). Critical Discourse Analysis, (eds. Deborah T. et. al.), *Handbook of Discourse Analysis,* 352-371.
73. Venuti, L. (1998). *The Scandals of Translation*, London and New York, Routledge.
74. Venuti, L. (ed.) (2000). *The Translations Studies Reader*. London and New York: Routledge.
75. Weinreich, U. (1953). *Languages in Contact*, The Hague: Mouton Publishers.
76. Wierzbicka, A. (1997). *Understanding cultures through their key words: English, Russian, Polish, German, and Japanese*. Oxford University Press.
77. Woolard, K. A. & Schieffelin B. B. (1994). Language Ideology. In *Annual Review of Anthropology*, 23, 55-82.

7. *Циљеви истраживања*

Имајући у виду да део овог истраживања подразумева откривање утицаја доминантног језика (у овом случају енглеског) као и настајање језичких промена у току њиховог трајања, кандидаткиња истиче како се мора претпоставити да они постоје, тј. да се јављају управо у регистру и стилу који проучавамо, тј. у (под)жанру популарне психологије. Њено пилот истраживање показало је да су конструкције и фразе под утицајем англофоних норми присутне и у књигама популарне психологије писаним на

српском језику. Међутим, она претпоставља да је узрок употребе таквог језика преведена литература и да су те посебне конструкције настале под утицајем превођења са енглеског језика, односно снажног утицаја језика изворника (у овом случају енглеског) на циљни језик (српски). Кандидаткиња се, дакле, води претпоставком да постоји цео један варијетет који је настао преводом литературе жанра популарне психологије. Стога ће она у свом раду посматрати „синхронијску слику варијације (варијација у једном временском периоду)“ и друштвене факторе који су утицали на њено стварање (Мејерхоф 2006: 130).

Попут претходне пилот-студије и узорака из једног од превода књига популарне психологије, колегиница Симуновић Полуга ће своје истраживање започети хипотезом да су фразе и конструкције које имитирају језик са кога се ова литература најчешће преводи заправо наметнуте. Утицаји стране културе присутни су самим чином превођења стране литературе, а како је кандидаткиња приметила, у преводу долази до појаве страних језичких структура које могу водити до синхронијских промена, а могуће је и да ће имати дијахронијски утицај (Мејерхоф 2006). Међутим, у овој студији она ће се ограничити на синхронијске промене са циљем да открије тренутне језичке идеологије и преводилачке праксе које су довеле до штампаних публикација богатих оваквим језичким појавама. Стога ово истраживање такође има за циљ да пружи један приказ језичке ситуације (понављања, ставове и сл.) у штампаним медијима као и приказ преводилачке праксе када су у питању књиге популарне психологије.

Када је реч о откривању међујезичких утицаја, кандидаткиња ће настојати да уочи примере доминације енглеског језика у оквиру жанра популарне психологије. Она, наиме, сматра да постоје и утицаји на стандардизацију језика (када је у питању нормирање овог стила писања), језичке политике и планирање (језичке идеологије и преводилачка пракса), као и утицаји на опште образовање, будући да књиге овог жанра чита велики број људи. Стога, као резултат овог истраживања она очекује јасан приказ узрока и утицаја у овој микроконтактолошкој и микросоциолингвистичкој језичкој ситуацији. Овакви циљеви, такође, указују на интердисциплинарни карактер овога рада, јер, да би се доносили овакви закључци, кандидаткиња ће морати да се бави и контактологијом (синохроно истраживање) и критичком социолингвистиком (микросоциолингвистички приступ који

подразумева истраживање функционалног раслојавања језика, као и језичких и преводилачких идеологија) као и традукологијом (откривање преводилачких техника и пракси). То су, дакле, три равноправне теоријско-методолошке основе на којима кандидаткиња намерава да базира своју дисертацију. Наиме, кроз истраживање и одабрани корпус она би желела показати да је ова специфична контактолошка ситуација место где је језик рањив, као резултат жанра који је своју популарност стекао пре свега у западним културама, али и као резултат самих превода оваквих књига, који стварају погодно место за утицај идеологијâ којима су прожете поруке текста, као и сам језик текста.

Како историјска лингвистика јасно даје оквире онога што можемо назвати језичким променама (Томасон 2001: 93-94) (које понекад воде до појава попут прекључивања кодова па чак и смрти језика), кандидактиња сматра да ће резултати овог истраживања показати да постоје језичке промене у ширем смислу, тј. у оквирима критичке социолингвистике, микроконтактолошких истраживања и традукологије (*translation induced language changes*), и настојаће да покаже и њихов опсег и квантитет. Према томе, она ће се бавити и ванјезичким, а не само лингвистичким утицајима, па се очекује да ће и резултати њеног истраживања имати већи значај за стварање слике о новим обрасцима и моделима изражавања у жанру популарне психологије у српском језику. С друге стране, ово истраживање биће засновано на посредним, а не непосредним додирима два језика (подела коју даје Филиповић 1991: 31), те, сходно томе, емпиријски део овог истраживања има за задатак да прикаже исходе посредног контакта под утицајем превода.

План рада и методе истраживања

Кандидаткиња не намерава да се бави само лингвистичким утицајима који су довели до језичких појава и ситуација које је током својих ранијих истраживања уочила, већ ће велики део рада бити теоријски и емпиријски објашњен имајући у виду ванјезичке факторе. Стога, како би доказала постојање уочених појава, она ће се бавити критичком

социолингвистиком, тј. језичким променама у контексту социолингвистичких истраживања. Имајући у виду овакав приступ, рад ће, према прелиминарном плану, бити подељен у две фазе, где ће први део рада представљати теоријску основу, док ће други бити емпиријски и састојаће се из анализе и дискусије примера језичких промена датог корпуса.

Када је у питању корпус рада, имајући у виду претходне студије и објављене радове, као и примере из пилот-студије, колегиница Симуновић Полуга намерава да користи не претерано екстензиван низ превода књига популарне психологије издатих у периоду од десет година (од 2005. до 2015. године). Књиге су изабране насумично, но имајући у виду и степен популарности одређених дела код наше публике, па ће у корпус свакако ући дело Дејла Карнегија, кога *Тајмс* сматра аутором једне од најбољих књига из ове области. Такође, она планира да наведе и кратку анализу литературе у оквиру ове области писане на изворном језику (тј. на српском, а део је пилот-студије), ради валидности студије, као и пружања одговора на питање како су поједине промене нашле своје место у српском језику. Избор временског периода објављивања ових превода на српски језик, као и одабир књига које ће представљати део корпуса, имају за циљ да укажу на далекосежне утицаје на језик који су довели до извесних промена.

Након селекције корпуса, ауторка рада приступиће његовој анализи. То ће подразумевати квантитативну и квалитативну анализу конструкција неуобичајених у српском језику или оних које нису у складу са уобичајеном творбом. Квантитативни аспект студије подразумеваће утврђивање фреквентности ових појава, њихове различите категорије (нпр. неуобичајене колокације), као и њихова понављања. Конкретно, анализа ће обухватити употребу пасива, честе употребе безличних глаголских облика, номинализацију исказа, декомпоновање предиката, дословне преводе и већ поменуте новонастале колокације. Разлог за анализу управо ових конструкција кандидаткиња налази у претходним истраживањима, па ће се по угледу на Радовановића (1979), Ивира (1985) и Хлебеца (2009) бавити сличним језичким појавама, али у ужем контексту. Наиме, наведени аутори су се овим корпусом проблема бавили у оквирима функционалног раслојавања језика и теорије и техникâ превођења, па ће се колегиница Симуновић

Полуга, имајући у виду интердисциплинарни карактер своје студије, служити већ уоченим конструкцијама као узорком за властиту анализу.

Будући да се корпус састоји из низа превода, битно је нагласити да ће се у једном поглављу дисертације кандидаткиња бавити и евалуацијом превода. Постоји неколико прагматичких модела у оквиру теорије превођења који се, истиче колегиница Симуновић Полуга, могу повезати са социолингвистичком анализом писања и анализом функционалних стилова у оквиру жанра популарне психологије. У овом делу анализе она намерава да се ослони на претходне студије ове врсте (Хаус 2006, Бечер et. al. 2009) и код нас (Јовановић 2015) у чијим студијама су разграничене структуралне и стилске промене под утицајем превода. Имајући у виду раније већ истакнути појам језичких идеологија, а будући да литература популарне психологије доноси сопствене идеологије, биће, тврди кандидаткиња, интересантно уочити како је то преточено кроз превод. У овом смислу, она намерава да се бави и социолингвистичким факторима који утичу на превод, а као методу користиће критичку анализу дискурса као „тип аналитичког истраживања које се прије свега бави начином на који се кроз текст и говор у друштвеном и политичком контексту остварује, репродукује и пружа отпор злоупотреби моћи, доминације и неједнакости“ (Ван Дејк 2001: 352). Ослањајући се на ову дефиницију, кандидаткиња верује да овај метод може да јој помогне приликом анализе текста као полазне тачке, а исто тако и да открије евентуалну доминацију и неједнакости употребе језика и њихових стилских одлика током превођења.

С обзиром да је циљ рада пружање и неке врсте упутства будућим преводиоцима и писцима у оквиру регистра који се истражује, колегиница Симуновић Полуга истиче да ће применити контактно-контрастивни метод како би пружила општу слику језика популарне психологије, како у енглеском, тако и у српском језику. Она верује да је ово неминован део закључака до којих ће доћи током истраживања, те да ће то бити од помоћи да се пружи слика о употреби оваквог језика, као и о оправданости или неоправданости употребе појединих језичких конструкција под утицајем енглеског језика.

Управо овакви циљеви, истиче колегиница Симуновић Полуга, навешће је да

током истраживања изгради став према уоченим језичким појавама, као и да објасни ограничења једне овакве студије. Како би се објективно сагледала проблематика овога рада, кандидаткиња полази од претпоставке да је у овом истраживању преводилац непоуздан, другим речима, она не намерава да се бави евалуацијом преводиоца/преводилаца, већ само објављених превода, имајући у виду интерференцију и стил жанра који ће се анализирати. Ово истраживање не тежи критици преводилаца и издавачких кућа, већ откривању онога што се у писаној форми језика дешава (тј., у овом случају, штампа). Наиме, иако кандидаткиња сматра да су у социолингвистичком смислу истраживања говорне заједнице и говорног језика веома важна, она ће се у овом раду ипак ограничити на текст, тј. на писану форму. Чињеница је, истиче кандидаткиња, да многи истраживачи у областима језичких контаката и социолингвистике занемарују текст као јединицу анализе, док она пак сматра да је текст нарочито битан за ширење језичких и других идеологија које настају управо превођењем књига популарне психологије.

Имајући у виду све горе наведено, кандидаткиња износи следећи прелиминарни план своје дисертације:

1. Увод

2. Предмет, циљеви и хипотезе

3. Теоријске основе

3.1. Контактолошки аспекти

3.2. Социолингвистички аспекти

3.3. Традуколошки аспекти

4. Језици у контакту

4.1. Превод као мјесто контакта

5. Језичке промјене

5.1. Језичке промјене настале под утицајем превода

6. Методе, технике и инструменти

7. Корпус

7.1. Пилот студија

8. Анализа

9. Резултати

10. Дискусија

12. Закључак

13. Литература

Очекивани резултати:

Колегиница Симуновић Полуга сматра да ће резултати које овим својим истраживањем намерава да постигне, подићи свест о страним језичким утицајима у једном жанру који налази своје корене управо у популарној култури, па самим тим преноси једну врсту популарног језика и изражавања који ће бити представљен кроз ову квантитативну и квалитативну студију.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ КАНДИДАТА
НАПОМЕНА:

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је кандидаткиња мр Јелена Симуновић Полуга подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области традуктологије, контактне лингвистике и критичке социолингвистике.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је др Марко Чудић подобан за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидаткиње мр Јелене Симуновић Полуга и предложене теме докторске дисертације „Превод као мјесто језичког контакта и језичке промјене на примјеру превода књига из области популарне психологије“, а да се за ментора именује др Марко Чудић, ванредни професор Филолошког факултета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

др Марко Чудић, ванредни професор

др Јелена Филиповић, редовни професор

др Оливера Дурбаба, редовни професор